

VLK v roku 2016

Kúp si svoj strom

Na rozšírenie SPR Vlčia sme získali 17 450,04 € a 90 228,15 českých korún v rámci 293 príspevkov a predali sme 406 stromov. Niektorí totiž urobili doslova meganákup. Napríklad rodina zo Spišskej Novej Vsi kúpila 54 stromov, prispievateľ z Myjavy zakúpil 26 stromov a pani Pavla z Prahy darovala po 15 stromov každému zo svojich troch detí. Lukáš Lauda aj v tomto roku kupoval stromy kolegom pri príležitosti ich povýšenia na manažérov alebo riaditeľov. A Peter Hladný venoval na stromový účet výťažok z hardcore koncertu Wolffest 2016 Uherské Hradišče – 8 600 Kč.

Mali sme aj milé príspevky zo škôl. ZŠ M. R. Štefánika v Ivanke pri Dunaji si kúpila už svoj jubilejný 25. strom. A žiaci 9.A zo ZŠ s MŠ na Tajovského ulici v Poprade kúpili strom svojej učiteľke Darine Bergmannovej a pridali krásne a dojmavé venovanie.

A ešte zopár zaujímavostí. Pani Jolana, mama, babka a prababka, dostala od svojich potomkov strom ako dar k 90. narodeninám. Strom od svojej sestry dostala aj spisovateľka Alexandra Salmela, ktorá úspešne publikuje vo Fínsku po fínsky. A na záver ešte jedno krásne venovanie k daru pre manželku: „Miesto vyrezávania srdiečka do stromu, pri príležitosti 40. výročia spoločného života, venuje celý strom manžel Marián.“

Rezervácie a iné vzácne územia

▲ Nová PR Borsukov vrch, NP Poloniny

Prírodná rezervácia Borsukov vrch bola vyhlásená od 1. januára 2016 na rozlohe 146 ha a prepája dve existujúce rezervácie, Stučicu a Jarabú skalú v Národnom parku Poloniny. Na jej území platí bezzásahový režim s najvyšším stupňom ochrany prírody. Po ôsmich rokoch sa tak VLK-u podarilo pritlačiť Ministerstvo životného prostredia SR (MŽP), aby vyhlásilo nové prísne chránené územie v lesoch zaradených do prírodného dedičstva UNESCO. Divočina Vlčích hôr dostala novú šancu. Návrh VLK-a na prírodnú rezerváciu „Borsučia“ síce rátal s rozlohou viac než 10-krát väčšou, ale ostáva len veriť, že štátne orgány budú vo vyhlasovaní nových rezervácií v tomto území pokračovať.

▲ UNESCO ~~k~~Karpatské bukové pralesy, NP Poloniny a Vihorlat

Môžeme sa tešiť, že vzniklo nové chránené územie Borsukov vrch, hoci je zjavné, že vyhlásenie novej rezervácie na tomto území je dôsledkom snahy Slovenska zabrániť, aby sa táto UNESCO lokalita nedostala do Zoznamu ohrozených lokalít.

Kvôli problémom v slovenskej časti UNESCO lokality „Karpatské bukové pralesy a staré lesy Nemecka“, môže totiž táto lokalita, ktorá zahŕňa časť NP Poloniny a časť Vihorlatu, prísť o svoj UNESCO štatút. Väčšina jej územia (67 %) z celkovej výmery 5 570 hektárov nemá zabezpečenú ochranu ani 10 rokov od zápisu lokality do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO. V najviac ohrozenej časti, vo Vihorlate, je chránených dokonca iba 6 % územia. Napriek v nominačnom projekte oficiálne deklarovanej najprísnejšej ochrane sa v tejto UNESCO lokalite ťaží drevo, loví zver, pripravujú sa tu developerské projekty a nik nepozná hranice tohto územia.

Vo februári sa VLK zúčastnil na verejnom prerokovaní návrhu programu starostlivosti o NP Poloniny. Pripravili sme k nemu pripomienky: program neobsahoval víziu rozvoja parku; nenavrhol rozvojové aktivity, ktoré by prinášali ekonomické a sociálne benefity pre miestnych obyvateľov z nedeštruktívneho využívania prírodných hodnôt parku; nevenoval sa hlavnému problému nedostatočnej výmery chránených území (len 7 % z celkovej rozlohy NP Poloniny) a nereflektoval celosvetový vývoj, a to je ochrana ekosystémov a prirodzených procesov. O mesiac sme tieto pripomienky riešili aj priamo na MŽP. Z úst zástupcu ministerstva tam zaznelo, že podľa zákona o ochrane prírody je na území národného parku ochrana prírody nadradená nad všetky ostatné činnosti. Hm, natíska sa otázka, či to skutočne myslel Slovensko. Samotný plán starostlivosti o tento národný park napríklad obsahoval tak kosenie lúk, ako aj rúbanie biomasy... V júni sme pripravili hromadnú pripomienku – uznaných bolo 1023 podpisov. Žiadali sme stiahnuť plán starostlivosti ako nereformovateľný a prepracovať ho. Námietky VLK-a sa ukázali ako nanajvýš opodstatnené – **vo februári 2017 totiž tento plán skritizovali aj experti Rady Európy.**

♣ Čergov a SPR Vlčia

Pravidelne monitorujeme nielen našu do krásy sa prirodzene rozvíjajúcu SPR Vlčiu, ale aj priklúpené územia v Malom Jarabinčíku či pod Soliskom a celý Čergov. Počas čergovských víkendoviek sme robili monitoring ťažby, nelegálne jazdiacich motoriek, štvorkoliek či áut a zbierali vlčí trus pre Hnutí DUHA. Katka Grichová si zašla do terénu aj s policajtm, po tom, čo boli objavené vyrúbané stromy pri típi.

♣ NPR Becherovská tisina, Busov

Busov je tiež pod celoročnou „vlčou“ ochranou. V blízkosti rezervácie lesníci vykonávali clonný rub, a tak sa jeho kontrole venovali aj účastníci septembrovej Gaie.

♣ SPR Rysia, Strážovské vrchy

Rysia v máji zažila zaujímavú monitorovaciu skupinku. Zavítali tam absolventi septembrovej Gaie z roku 2015, ktorí okrem exkurzie zmapovali stav značenia a tabúl.

A ďalšiu veľmi zaujímavú návštevu Rysia zažila v júli, keď ju prišli obdivovať ľudia z rumunskej nadácie s trojčlenným filmovým štábom.

A v auguste tu zavítali aj účastníci letného tábora, ktorí obnovili obvodové značenie a vymenili poškodené tabule označujúce rezerváciu.

▲ Mestské lesy Bratislava

Nakoľko sme boli vylúčení z konania o Pláne starostlivosti o les pre Mestské lesy Bratislava, odvolali sme sa a naše odvolanie bolo uznané. VLK tak zostal ako jediný (okrem vlastníka a užívateľa) v tomto konaní, čiže sa môžeme relevantne vyjadrovať a hlavne v prípade neakceptovania našich pripomienok aj odvolávať.

Komentár od [M1]: Vyhodila som zmienku o Igorovi Tuňovi a výjazdoch a z nadpisu „a Vydríca“.

Legislatíva

▲ NIČ

V tomto roku začala kampaň za NIČ. Kampaň za NIČnerobenie na časti územia, kde nerozhodujú ľudia, ale Príroda a človek nerobí NIČ. Touto kampaňou chceme presadiť, aby prírodné rezervácie s najvyšším stupňom ochrany boli aspoň na 5 % územia Slovenska, a súčasne aby národné parky mali 75 % svojho územia bez akýchkoľvek zásahov. Petičná akcia za zmenu Zákona o ochrane prírody a krajiny – petícia za skutočnú ochranu prírody, petícia za „NIČ“ – bola odštartovaná počas jarých infostánkov. Podpisovalo sa však nielen počas jarých a jesenných infostánkov v mestách, ale v priebehu celého roka na rôznych festivaloch, napríklad hudobných alebo filmových a na vlčom webe je k dispozícii virtuálna mapa miest, kde všade sa dá petícia podpísať. **Do konca roka 2016 ju podpísalo asi 25 000 ľudí.** Petičná akcia pokračuje aj v roku 2017.

Kampaň nie je len o podpisovaní petície, ale je za tým veľké množstvo stretnutí a jednaní, či už s poslancami, alebo zástupcami MŽP. Podporila ju aj MVO Sosna, v Čechách zas Hnutí Duha. V októbri sa pred slovenským veľvyslanectvom v Prahe konala spolu s Duhou tlačová konferencia *Divočina nepozná hranice*. Kampaň podporili aj hudobné skupiny, viac sa o tom dočítate v kapitole Osveta.

♣ Vlci a medvede

Aktívne sme vstúpili do prípravy programov starostlivosti o vlkov a medvede, v ktorých sme presadzovali všetky naše dlhodobé požiadavky a ich premietnutie do zákonov. Zároveň sme sa týmto plánom stali pevnou súčasťou komisie na určovanie kvót na odstrel vlkov. **Tri poľovné sezóny po zavedení nami presadzovaných podmienok (od 2013/2014) bolo zabitých celkovo 126 vlkov, tri sezóny pred tým to bolo 444 vlkov.**

Vďaka našej sťažnosti na stav (ne)ochrany vlkov na Slovensku, ktorú sme adresovali v minulých rokoch Európskej komisii, došlo na Slovensku zároveň k radikálnemu zväčšeniu plochy, kde nie je možné strieľať vlkov, a to o všetky územia európskeho významu, v ktorých je vlk uvedený ako predmet ochrany (t. j. 435 321 ha), ďalej približne v 20 km širokom páse pozdĺž hranice s Poľskom a v celom panónskom biogeografickom regióne. **Len v súvislosti s územiami európskeho významu sa jedná o nárast minimálne v rozsahu 342 000 hektárov.**

Koncom roka ministerstvo pôdohospodárstva bezprecedentne a svojvoľne obnovilo možnosť lovu vlkov na spoločných poľovačkách na Pofane (čo je priamym porušením textu Programu starostlivosti o vlka schválenom v tomto roku). K ich povoleniu došlo napriek nesúhlasu MŽP, Štátnej ochrany prírody, Národného lesníckeho centra aj LZ VLK, na čo sme reagovali odmietnutím ukončenia infreegmentu, ktorý sa týka našej európskej sťažnosti na strieľanie vlkov na Slovensku.

V súvislosti s vlkami je nemalo dôležitým faktom aj to, že sa mení verejná mienka v ich prospech. Kým pred desiatkami rokov boli strelci vlkov oslavovaní ako hrdinovia, keď v roku 2016 bola v Osadnom poľovačka na vlkov a strelili jednu vlčičku, boli na titulke denníka SME ako vrahovia.

♣ Biomasa

Množstvo stretnutí a jednaní s poslancami a na ministerstvách – výsledkom dlhodobej kampane bola dohoda s poslancami Národného parlamentu na predložení novely zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby. Navrhovaná zmena zákona, ktorú predložili štyria poslanci, síce na júnovom hlasovaní neprešla, ale hlasovanie nedopadlo až tak zle. Za zmenu bolo 61 poslancov, proti nebol nik, zdržalo sa 75 poslancov. Pripomíname, že petíciu biomassaker podpísalo vyše 38 000 ľudí. Navrhovaná zmena by zrušila definíciu dreva ako obnoviteľného zdroja energie, na biomasu by sa využívalo len drevo pochádzajúce z energetických porastov a odpad z drevospracujúceho priemyslu.

Začiatkom októbra sme pripravili hromadnú pripomienku k navrhovanému materiálu „Kritériá udržateľného využívania biomasy v regiónoch Slovenska pre programy SR na obdobie 2014 – 2020

spolufinancované z EŠIF – so zameraním na drevnú biomasu“. Predložený dokument umelo nadhodnocuje ročné množstvo disponibilných zdrojov palivovej dendromasy na Slovensku na úroveň 4,5 mil. ton ročne, pričom podľa iných dostupných ~~chmi~~ prameňov sa toto množstvo pohybuje na úrovni 2,2 mil. ton, čo je o 2,3 mil. ton (o vyše 50 %) menej. Jednoducho povedané, nadhodnotili zásoby dreva a umelo podhodnotili súčasnú spotrebu a tak im vyšlo, že môžu kvôli štiepke rúbať ešte dvakrát viac. Pripomienky neboli zohľadnené a nedohodli sme sa ani na ich decembrovom prerokovaní na MŽP.

Prípadová štúdia BIOMASAKER vypracovaná LZ VLK sa stala súčasťou dokumentu „Black book of Bioenergy“, ktorú vydalo BirdLife International a zaradilo ju ako jednu z ôsmich prípadových štúdií z celej Európy - ide o snahu viacerých európskych organizácií o zmenu EÚ politiky pre biopalivá <http://www.birdlife.org/campaign/black-book-bioenergy>
Predložili sme na riešenie viacero podnetov týkajúcich sa výrubu drevín na štiepku (napr. PR Ruské, PR Pod Ruským).

♣ Kampaň proti ťažbe plynu a ropy

Začiatkom roka 2016 sa americkí ťažiarri na prieskumné územia na východnom Slovensku vrátili. 12. januára VLK spoluorganizoval v Prešove demonštráciu občanov z postihnutých dedín, ktorej sa zúčastnilo asi 200 ľudí. Pokúsili sa dostať na súčasne sa konajúcu tlačovú konferenciu amerických ťažiarov, ale ochranka ich nepustila, a tak sa konala samostatná tlačovka s bohatým zastúpením novinárov. Interview s Jurajom Lukáčom novinári zvládli priamo na ulici.

Nadalej sme pomáhali lokálnym aktivistom v Smilne, Ruskej Porube a Krivej Olke včítane výdatnej právnej pomoci. Absolvovali sme množstvo stretnutí nielen s aktivistami, ale aj s miestnymi občanmi, ťažiarimi, starostami, poslancami. Aktivistom sme pomohli aj s prípravou hromadnej pripomienky, ktorá žiadala vládu o zmenu legislatívy, aby sa EIA (posudzovanie dopadu na životné prostredie) musela vykonávať aj v prípade prieskumných vrtov.

Počas roka sme vstúpili do niekoľkých správnych konaní. Do konania týkajúceho sa žiadosti ťažobnej spoločnosti o predĺženie práv na prieskumné územia sa podarilo získať aj niekoľko ďalších mimovládiek. Nakoľko MŽP účasť mimovládiek v tomto správnom konaní neakceptovala, VLK podal žalobu. MŽP nakoniec ťažiarom predĺžilo práva na prieskumné územia do roku 2021, ktoré vraj potrebujú na presvedčovanie ľudí. Aj toto rozhodnutie VLK napadol súdnou cestou.

Júnová blokáda v Smilne, kde ťažiarri začali s prípravnými prácami, **skončila ich prerušením**. Nakoľko došlo k porušeniam zákonov, VLK podal niekoľko trestných oznámení a zároveň súd vydal predbežné opatrenie, pretože ťažiarri nemali súhlas od všetkých vlastníkov na používanie prístupovej cesty.

V novembri, po tom, čo sa tam ťažiarci vrátili s ťažkou technikou, sa konala ďalšia blokáda, ktorá po troch dňoch **úspešne skončila odchodom techniky** a zároveň vyjadrením ministra životného prostredia, že geologické prieskumy v Smilne dá preveriť, či držiteľ licencie dodržiava zákon a vydané povolenia. „Pocit bezpečnosti občanov a ochrana životného prostredia sú top prioritou“, povedal. A sľúbil, že sa stretne s predstaviteľmi Alpine Oil & Gas company a požiada ich o vykonanie EIA (hoci túto povinnosť zo zákona nemali). Samozrejme, ministerská kontrola nezistila žiadne závažné porušenia zákonov, len nejaké administratívne pochybenia. Keďže spoločnosť porušila niekoľko podmienok, ktoré jej boli dané pred začatím ťažobných aktivít, aj v tomto prípade sa VLK obrátil na súd.

Vyhlásenie na podporu petície „Nevrťajte! Chceme žiť v zdravej krajine“ vydali spoločne gréckokatolícka Prešovská archieparchia a rímskokatolícka Košická arcidiecéza a v novembri ponúkli veriacim v kostoloch podpísať petíciu. Pod vyhlásenie sa podpísali košický arcibiskup a metropolita Mons. Bernard Bober a Mons. Ján Babjak SJ, prešovský arcibiskup a metropolita, predseda Environmentálnej subkomisie Konferencie biskupov Slovenska.

V novembri jednotlivci písali listy ministrom životného prostredia a žiadali ho o zabezpečenie posúdenia vplyvu prieskumných vrtov na ropu a zemný plyn na životné prostredie v prieskumných územiach Snina, Pakostov, Medzilaborce a Svidník. Pridala sa aj mimovládka SOSNA z Košíc.

Všetky tieto snahy nakoniec úspešne **vyústili do novej prísnejšej legislatívy s platnosťou od 1. januára 2017**. Pred ťažbou sa musí vykonať EIA a tzv. malá EIA sa vyžaduje pred začatím prieskumných vrtov. Táto zároveň rozhodne, či je nutná EIA. Ale na už schválené prieskumné územia sa to nevzťahuje.

K tomuto boju miestnych obyvateľov a VLK-a voči ťažbe ropy a zemného plynu vo Vlčích horách sa začiatkom roka natáčal v Udave film „Ropný môj kraj“. Škoda len, že zatiaľ nemáme naňho práva.

Správne konania a dosiahnuté úspechy

Vstupovať do správnych konaní, v ktorých sa rozhoduje o udeľovaní výnimiek na zákonom zakázané činnosti, nám zákon o ochrane prírody a krajiny umožňuje od roku 2003. Výnimky, ktoré boli pred rokmi bežné, sú teraz neprijateľné a viditeľne sa to prejavilo hlavne pri praktickej ochrane území s najvyšším stupňom ochrany. Ťažba v rezerváciách povolená nie je, klesol počet medveďov povolených na odstrel na vlniskách, či používanie pesticídov v národných parkoch. VLK v konaní je zdvihnutý prst pre všetkých, ktorí rozhodujú a všetko, na čo cez konania nedostanú súhlas alebo výnimku, je aj úspechom VLK-a. Účastníctvo nám zároveň umožňuje dávať nezákonné rozhodnutia preskúmať súdom a toto právo aktívne využívame. Za ten čas sme si však toto právo museli obhájiť

na medzinárodných súdoch – naposledy v tomto roku **a vyhrali sme. Súdny dvor EÚ rozhodol**, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu, že sa nebude zaoberať účasťou LZ VLK, lebo konanie v danej veci už skončilo, je nespravodlivý. Inak povedané, ak dáme žalobu proti rozhodnutiu o udelení výnimky, súd sa tým musí zaoberať, aj keď samotné správne konanie bolo ukončené. V roku 2016 sme vstúpili do 257 konaní, z toho 481 výnimiek sa týkalo chránených území. Za celé tie roky už sú to „metre“ správnych konaní.

♣ **medvede a iné chránené druhy**

MŽP SR povolilo usmrtenie 20 medvedov z požadovaných 76 a z nich 12 sme dali na súdy. (Pozn.: Pre porovnanie, v roku 2006 povolili odstrel 77 medvedov). Naším cieľom je, aby boli usmrčované iba medvede, ktoré spôsobujú škody alebo ohrozujú ľudí, ak realizované preventívne opatrenia nie sú účinné. Okrem medvedov vstupujeme aj do konaní týkajúcich sa odchytov, usmrčovania alebo ničenia obydlí rôznych chránených druhov (najčastejšie bobry, ale aj raky a škorce) a kontrolujeme prípadné udeľovanie výnimiek.

♣ **ťažba v územiach s najvyšším stupňom ochrany**

Klasická ťažba bola povolená v ÚEV Červený rybník v porastoch, v ktorých prebieha proces znižovania stupňov ochrany. V niekoľkých rezerváciách bolo povolené odstránenie asi 11 stromov z dôvodu ohrozovania stavieb alebo spriechodnenia cesty. **Ťažba v 19 chránených územiach, vrátane A-zóny Slovenského raja, v objeme minimálne 11 592 m³, povolená nebola.** (Pozn.: „minimálne“ preto, lebo nie vždy je objem uvedený. Pre porovnanie, v roku 2006 bola povolená ťažba minimálne 24 236 m³.)

♣ **pesticídy**

Dlhodobo sa zameriavame na obmedzenie používania chemických prípravkov v chránených územiach, a to predovšetkým prípravkov na báze cypermetrínu a glyfosátu. V roku 2005 vydávali úrady povolenia na letecké aplikácie pesticídov v národných parkoch, v roku 2016 v nich prestávajú byť akceptovateľné aj pozemné postreky.

CHA Palárikovský park – v roku 2015 MŽP po odvolaní VLK-a zrušilo povolenie na aplikáciu ROUNDUP-u, konanie vrátilo na nové prerokovanie – v 2016 Lesy SR žiadost' stiahli; **NP Nízke Tatry** – v dvoch správnych konaniach nebola povolená aplikácia viacerých chemických prípravkov v lesných porastoch troch lesných celkov pre Lesy SR, š. p. OZ Liptovský Hrádok. V jednom rozhodnutí boli zároveň upozornení, že ak by zvažovali postreky v ochrannom pásme NAPANT-u, sú povinní rešpektovať ochranu chránených druhov a rastlín, ktoré by postrekmi mohli byť zasiahnuté a negatívne ovplyvnené; **TANAP** – presadili sme zamietnutie žiadosti Štátnych lesov TANAP o predĺženie platnosti vydaného súhlasu o 10 rokov na pozemnú aplikáciu 25 typov prípravkov chemických látok a hnojív v území TANAP-u s 3. stupňom ochrany.

Územia európskeho významu (ÚEV) a chránené vtáčie územia (CHVÚ) – výrazná zmena v rozhodovaní úradov – prípadnej aplikácii chemických látok v týchto územiach musí predchádzať

posúdenie z hľadiska vplyvov na životné prostredie. Dôvodom je skutočnosť, že vplyv pesticídov na tieto územia bol uznaný za významný.

Potreba posudzovania vplyvov bola určená pre **ÚEV Starovodské Jedliny, Muránska planina a CHVÚ Muránska planina – Stolica, Volovské vrchy, Horná Orava** – žiadateľ Lesy SR, Revúca, OZ Námestovo a OZ Košice, pesticídy - Vaztak Active, Scolycid C- pozemná aplikácia rosičmi nesenými za traktormi na chemické ošetrenie porastových stien na ploche **12,1ha**, 5 300m³; chemické ošetrenie ručnými motorovými rosičmi zvyškov po ťažbe, pňov a ležiacich kmeňov – **216,26 ha**; a **ÚEV Slovenský raj, Kráľovoohoľské Tatry, Muránska planina a CHVÚ Nízke Tatry, Muránska planina – Stolica** – žiadateľ Lesy SR, OZ Beňuš, pozemná aplikácia pesticídov: Vaztak - chemický postrek zásob dreva – **4 010 m³**, zvyškov po ťažbe – **11 437 m³**, postrek sadeníc – **244, 25 ha**, lapáky – min. 609 m³; ROUNDUP – náter „plevelných“ drevín – **7 ha**.

♣ výruby drevín

Výruby boli zastavené v **CHA Budkovianske rybníky, k.ú. Veľký Slavkov, k.ú. Trebišov, mesto Prešov** – spolu **438 stromov, 21 583 m² kríkov** (v 1. prípade počet neurčený); výrub brehových porastov v **CHA Rieka Myjava** po odvolaní nepovolený (počet neurčený); výrub 54 stromov v **k.ú. Čerhov** po odvolaní zrušený a v meste **Prešov** – už vyše roka riešime plánovaný výrub 104 stromov v parku na Masarykovej ulici, dosiaľ nerealizovaný. Podnet na výrub 208 stromov v **CHVÚ Volovské vrchy** skončil pokutou 1 500 €.

♣ stavby

NPR Zadná Poľana – zastavili sme výstavbu 30-metrovej 5-podlažnej vyhladkovej veže v srdci NPR Zadná Poľana s 5. stupňom ochrany.

Zastavila sa výstavba MVE Liptovské Teplá a MVE Dolná Lehota – a to napriek skutočnosti, že výstavba oboch malých vodných elektrární prešla posudzovaním vplyvov na životné prostredie a jej realizácia bola odporúčaná.

TANAP – NPR Slavkovská dolina, NPR Studené doliny, NPR Skalnatá dolina, ÚEV Tatry - odvolaním sme dosiahli zrušenie rozhodnutia MŽP, ktoré povolilo výskum v rámci prípravy správy o hodnotení, ktorá je potrebná na ukončenie procesu posudzovania vplyvov navrhovanej stavby „Lyžiarske stredisko Vysoké Tatry – Starý Smokovec“. Nesmierne dôležité pre zastavenie plánovanej výstavby.

CHA Pečniansky les – zastavené konanie na umiestnenie 3 reklamných bigboardov.

♣ lesné cesty

Nepovolené cesty: **TANAP** – nepovolená výstavba 1,5 km dočasnej lesnej cesty na sprístupnenie kalamity v nedostupných porastoch, ktoré sú určené na ponechanie bez zásahu; **NAPANT** – zrušený súhlas na výstavbu lesných ciest Vyšné Priečie (k.ú. Demänovská dolina); zastavené konania v **CHVÚ Slánske vrchy** (rekonštrukcia protipožiarnej lesnej cesty Skároš) a **CHKO Horná Orava** (výstavba lesnej cesty Jedlinčík – Čierna mláka). **ÚEV Stredné Pohornádie, CHVÚ Volovské vrchy** – rekonštrukcia lesnej cesty Lieskovec – Nemcová sa uskutoční za podmienok navrhovaných VLK-om na zvýšenie vodozadržnej schopnosti dotknutého územia a v **NP Malá Fatra, ÚEV Malá Fatra** musí byť výstavba lesnej cesty Paľova – Uhliská predmetom posudzovania vplyvov na životné prostredie.

♣ usmrcovanie živočíchov v chránených územiach

NP Slovenský kras, NPR Hrušovská lesostep, PR Sokolia skala – nebola povolená spoločná poľovačka na diviakov; **NPR Tlstá, PR Biela skala** – zrušené rozhodnutie, ktorým bol povolený lov živočíchov na území rezervácií do konca roku 2018; nebolo povolené usmrcovanie živočíchov v rámci výskumu bezstavovcov v **23 rezerváciách**, ani v **územiach s 5. stupňom ochrany v pohoriach** Malé Karpaty, Považský Inovec, Vtáčnik, Strážovské vrchy, Štiavnické vrchy a NPR Leliansky les a NPR Burdov.

♣ obmedzenie lesohospodárskej činnosti

k.ú. Smolník – **vytvorenie bezzásahovej oblasti** (dva porasty) v hospodárskom lese z dôvodu ochrany tokaniska tetra hlučáňa

♣ iné činnosti v chránených územiach

Dlhodobý presadzovaný trend **neudelfovania** výnimiek na vjazd motorových vozidiel do chránených území (ktorý býva spravidla spravidla s prievodnou požiadavkou k iným požadovaným činnostiam) pokračuje

i v roku 2016. Konania sa týkali napr. NPR Morské oko, NPR Belianske Tatry, NPR Dobročský prales, CHA Pečniansky les, PR Dunajské ostrovy a ďalších rezervácií.

Osveta

♣ V tomto roku sme spustili kampaň **Všetko pre nič**. Pripravili sme stručnú webovú stránku www.vsetkoprenic.sk a minútové video <https://www.youtube.com/watch?v=ffl1c0Sn7Y0>.

Je to možnosť, ako sa ľudia môžu v tejto uponáhľanej dobe o nás rýchlo dozvedieť a prispieť na našu prácu v ochrane divočiny. Dozvedia sa, aké ťažké je dosiahnuť, aby sa v prírode nerobilo NIČ, a že VLK robí VŠETKO pre to, aby sa to NIČnerobenie aspoň na maličkú časť územia Slovenska dosiahlo.

♣ Organizovali sme tak ako každoročne tri semináre Gaia – náš domov, májový a júnový bol na Čergove a septembrový v Busove. Na budúci rok tento jedinečný terénny seminár oslávi 20 rokov.

♣ Uskutočnili sa dva predinfostánkové školenia pre dobrovoľníkov „Chráňte lesy spolu s nami“; marcové sa konalo v Tulčíku a jesenné na Slatinke. Rozhodli sme sa, že v nasledujúcom roku ich už organizovať nebudeme. Špeciálne infostretnutie pražskej VLK skupinky ku NIČ kampani bolo aj v máji v Prahe.

♣ Neodmysliteľné celoslovenské stretnutia „vlčích“ členov sa konali aj v tomto roku – marcová jarňá rovnodennosť v Becherove, na letný slnovrat sme sa stretli na kopci Nebažec vo Vihorlatských vrchoch, kde **25. júna bol Radou starších schválený vznik kmeňa VLK Čergov** a za náčelníka bola zvolená Katarína Grichová. Na jesennú rovnodennosť šli účastníci skontrolovať lesy VLK-a v NPR Suchá dolina a počas zimného slnovratu sa „vlci“ stretli na Poľane.

♣ Informačné stánky

Jarňé infostánky sa konali v 18 mestách, spolu **21 stánkodní**, a to: v Prešove, Bardejove, Sabinove, Humennom, Michalovciach, Snine, Liptovskom Mikuláši, Námestove (po prvýkrát), Piešťanoch, Trnave, Považskej Bystrici, Poprade, Bratislave, Košiciach, Zvolene, Šali, Rimavskej Sobote a Banskej Štiavnici. Jesenné infostánky v 18 mestách, spolu **24 stánkodní**. Aktivisti (na mnohých miestach aj s výdatnou pomocou študentov) zbierali podpisy a vysvetľovali v mestách Zvolen, Vranov nad Topľou, Košice, Spišská Nová Ves, Snina, Michalovce, Humenné, Žilina, Trnava, Šafa, Bratislava, Topoľčany, Prievidza, Banská Bystrica, Martin, Námestovo, Trnava a Piešťany. Celkovo boli v tomto roku stánky až v 26 slovenských mestách. Hlavnou aktivitou bol zber podpisov pod petíciu za zmenu Zákona o ochrane prírody a krajiny (za NIČ).

Okrem toho evidujeme ďalších **30 stánkodní** pri rôznych príležitostiach, a to: na filmových a hudobných festivaloch (Pohoda v Trenčíne, Country Lodenica v Piešťanoch, Hory a mesto v Bratislave, Envirofest v Považskej Bystrici, Ekofest v Trnave, Drienok 2016, Ynfest vo Svidníku, Skapalpesfest v Trebišove, FFud festival v Seredi, ale aj v Prahe na filmovom festivale Zvířata jsou taky lidi) a na ďalších festivaloch ako Drienok 2016 (v obci Mošovce), Vegánske hody v Bratislave, Biojarmok v Trenčíne; a na vysokých školách – Akadémia výtvarných umení a Karlova univerzita v Prahe, Masarykova univerzita v Brne.

V tomto roku pribudli **infostánky na koncertoch** – napríklad v Spišskej Novej Vsi počas prednášky Vila Bartuša spojenej s krstom albumu **skupiny Ničiteľ**. Koncom októbra odohrali v Prahe koncert pre slovenské lesy aj Katarzia a traja „vlci“ z Longitalu (boli v kostýmoch vlkov), so vstupom o kampani NIČ. Nasledovali koncerty **Longitalu** v Bardejove, Prešove, Bratislave, Banskej Bystrici, Košiciach, Liptovskom Mikuláši.

Komentár od [M2]: toto nemám istotu, či bolo, tak to môžeme radšej vynechať

Infostánky boli aj počas **benefičných koncertov kapely Rozpor** v Spišskej Novej Vsi, vo Svidníku a v Snine. Citát od Vily Bartuša nie je celý publikovateľný, ale aspoň časť: „Včera bol najlepší koncert Rozporu v rámci celého turné. Samozrejme v Snine!!! Bolo to skrátka po...!“ ☺

A za všetky zážitky citát Janky Zajakovej z festivalu Pohoda: „Vidieť VILA ako o 5 minút 24.00 hod. odchytáva posledných zablúdlíčov pred našim stánkom, bol zážitok :)“. Na Pohode petíciu za NIČ podpísali aj chlapci z kapely Rozpor, ktorí na svojom koncerte pripomenuli, že je tam aj VLK so svojím stánkom. A potom rozbalili svoj hit VLK.

♣ Prednášky pre širokú verejnosť a študentov

Pokračoval pravidelný zimný prednáškový cyklus pre verejnosť Prešova, ktorý priniesol **5 veľmi zaujímavých prednášok** a exkluzívnych prednášajúcich. Zahájil to paleobotanik a paleoekológ Mgr. Petr Pokorný, PhD. témou „Náš svet je vyjedený krám“. Nasledoval Prof. RNDr. Juraj Krajčovič, CSc., ktorý sa pýtal „Neandertálcí v nás?“ Veľmi zaujímavú prednášku „o mravcoch a ich význame pre chod nášho sveta“ mal ekológ a entomológ Michal Wieszik. Nasledovala téma „Skutočne rozumieme prírode?“ Juraja Lukáča. Tento v poradí už 22. prednáškový cyklus uzavrela exkluzívna prednáška environmentálneho etika a filozofa, laureáta ceny Josefa Vavrouška, docenta Mgr. Bohuslava Binku, Ph.D. z Masarykovej univerzity v Brne „Iluze človeka rozumného: o mýte racionality v našom rozhodovaní“.

Ďalej to bolo minimálne **10 ďalších prednášok pre verejnosť a 21 prednášok** pre študentov. Za všetky spomenieme aspoň niektoré. Juraj Lukáč mal prezentáciu „Vlčie hory“ na medzinárodnom festivale horského filmu „Hory a mesto“ v Bratislave, „Chráňme prirodzenosť a nie pôvodnosť“ v Modre, „Absolútne medze človeka v poznávaní prírody alebo prečo každý hlupák rozhoduje o našom okolí“ na Martinskom cestovateľskom festivale 2016, rovnomennú prednášku na prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave, či 3 prezentácie na Masarykovej univerzite v Brne. Na jednej z nich, „Prečo matematici rozumejú prírode“, Juraj dostal uznanie aj od švédskych poslucháčov – „*mythologic, fantastic!*“! Ďalšie prednášky pre verejnosť či študentov boli v Michalovciach, Humennom, Námestove, Spišskej Novej Vsi, Družstevnej pri Hornáde, Prešove, Zvolene, Poprade, Bardejove a prednášajúcimi boli Vilo Bartuš, Katka Grichová, Peter Sabo a Ľuboš Leško. Tomáš Vida mal prednášku o prirodzených lesoch na SOŠ drevárskej vo Zvolene a Miro Mišák na tému vlkov na katedre botaniky Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave. A ešte jedna reakcia – na prednášku Vily Bartuša na strednej škole v Humennom: „Ahoj, vraj si včera mal prednášku na škole v HE. Môj brat celý nadšený mi dnes rozprával o tom ako máme vnímať les a vlkov, úplne namotaný ostal. Tak ja len, že vďaka za to čo robíš/robíte, má to zmysel...!“

♣ V októbri na seminári pre prokurátorov mali prezentácie o biomasakri a autách v lesoch Vilo Bartuš a Katka Grichová a mali tam aj infostolík.

♣ 8.2. – 10.2.2016 – Banické múzeum mesta Gelnica v spolupráci s LZ VLK ponúkalo lektorovanú výstavu fotografií na tému „Vlčie hory“. Fotografie a sprievodný výklad sa venovali divokej prírode Vlčích hôr a lektorom bol krajinný ekológ Pavol Stranovský. Samotná výstava s názvom Tajomné Vlčie hory obsahovala fotografie Kamila Soóša a trvala celý február.

♣ 9.8. – 7.9.2016 – výstava Nikolaj Nikolajevič „Vlčia zbierka“, krajinomalba, v sninskom kaštieli. Nikola je bývalá stážistka v centrále VLK-a v rámci praxe počas štúdia na Akadémii výtvarných umení v Prahe a maľby z Čergova a Východných Karpát vznikli práve v tom čase.

♣ Sprevádzanie vo Vlčích horách

Zo zaujímavých návštev Vlčích hôr a sprevádzaní spomenieme napríklad skupinu mykológov z Komenského univerzity pod vedením RNDr. Ivony Kautmanovej, PhD., v rezervácii Udava, ktorých sprevádzal Juro Lukáč, či skupinka 4 zástupcov mimovládok z Čiech, Rakúska a Francúzska v rámci projektu Erasmus, ktorých sprevádzali okolo Balnice a v Udave štyria „vlci“ a šírili náš pohľad na budovanie divočiny v rámci celej Európy. V auguste Juro Lukáč sprevádzal záujemcov o pozorovanie Perseid priamo vo Vlčích horách za Osadným. Po svojom októbrovom koncerte vo Svidníku si ďalší deň skupina Rozpor urobila výlet do PR Udava s Vilom Bartušom. Zároveň v tom istom čase Juraj Lukáč a Peter Sabo behali po Udave s mykológmi. Václav Kautman (akad. sochár) našiel v časti, ktorá mala byť vyrúbaná, vzácnu hubu OPHIOCORDYCEPS STYLOPHORA (ASCOMYCOTA, HYPOCREALES),

ktorá parazituje na larvách chrobákov Coleoptera zavrútaných v starých jedliach. Je to prvý nález na Slovensku!

♣ Vydali sme 10 000 ks letákov ku kampani „NIČ“.

♣ Ako každý rok sme dostávali množstvo mailov s prosbou o pomoc. Je ťažké venovať sa požiadavkám typu, prídte, vyriešte, je to vaša práca. Ale keď je za tým silný záujem občanov, tak je to o niečom inom. Tak to bolo napríklad v prípade ťažby v mestských lesoch Lučenca, kde miestni rozbehli petíciu za zníženie ťažby a prekategORIZOVANIE lesov na lesy osobitného určenia. Stretol sa s nimi a radil im Tomáš Vida.

♣ Vo štvrtky popoludní boli v tuľčickej centrále dni otvorených dverí.

Mediálne zmienky

Najviac v médiách rezonovali témy plyn a ropa na východe Slovenska, postreky v Nízkych Tatrách, kampaň Všetko pre nič, plánované spoločné poľovačky na vlkov, ale aj biomassaker a neutíchajúca téma lykožrút a „zožraté“ Tatry, resp. o tom, že tam, kde lesníci nezasahovali, sú Tatry zelené. O biomassakri písali aj britské noviny The Guardian. Zaujímavé rozhovory s Jurom Lukáčom boli v časopise NotaBene, v Denníku N, či rozhovor s ním robil Eugen Korda <http://www.tyzden.sk/spolocnost/35995/muz-z-pralesa/>. V prešovskom Večerníku bol pekný rozhovor s Katkou Grichovou. Spisovateľka Veronika Šikulová prispela svojím názorom do rubriky Názory v Pravde s jej vlastným briskným vtípom a poetickým jazykom <https://nazory.pravda.sk/dnes-pise/clanok/413147-stromy-vedia-rast/>. V českom časopise Travel Digest vyšiel pekný článok „Nic ve Vlčích horách“. A nečakané sa článku o tucte rokov od vyhlásenia Vlčej a Rysej rezervácie objavil dokonca v denníku Šport a Rysia sa dostala aj do motoristickej rubriky Nového Času. Vďaka Longitalu sme sa dostali aj do kultúrnych rubrik – po koncerte Longitalu a Katarzie v Prahe v článku Denníka N: „Je 20:20, koncert sa začal. Prvé ozvláštnenie prichádza už v druhej pesničke Na horu a dolu. Rovnako ako v klipe, ktorý Longital nedávno odpremiérovali, sa objavujú ľudia s maskami vlkov. Sme síce v divadelnej sále, ale toto nie len nejaká štylizácia, ale spôsob, ako podporiť aktivity lesoochranského združenia. Presnejšie jeho pozoruhodný projekt Všetko pre nič.“

formátov: Podčiarknutie

Komentár od [M3]: pozn. pre Milana: prosím ťa, urob z toho link. ďíííí

formátov: Internet Link

Ohlasy ľudí

Srdečne ďakujeme za všetky pozitívne ohlasy, či už v mailoch, či na Facebooku, ktoré nám zakaždým dodávajú energiu. Veľmi nás teší, že sú vo veľkej prevahe nad tými negatívnymi. Niektoré ohlasy ste si už mohli prečítať pri prednáškach. Po novembrovej prednáške Jura Lukáča na UK v Bratislave prišiel milý mail: „Chcela som sa Vám aj pánovi Lukáčovi poďakovať, že ste prijali naše pozvanie. Všetkým sa

prednáška veľmi páčila a počula som samé pozitívne ohlasy :) ... Zároveň by som sa Vás chcela opýtať, či si viete predstaviť, že by ste nás opäť navštívili niekedy na jar (marec/apríl) s ďalšou prednáškou.“ Aj Cancák z Gaia seminárov je plný pekných citátov a možno bude pre niekoho, kto ešte na žiadnej Gaii nebol, inšpiráciou:

„Máme tu posledný deň a keď mám byť úprimný, rád by som to predĺžil. Zažil som tu jeden z najkrajších pobytov v lese. Ďakujem všetkým lektorom za veľmi poučné prednášky. Ale hlavne ďakujem Jurovi a Katke, ktorí boli moc skvelí. Plne sa stotožňujem s vašou filozofiou ochrany prírody. Až mi príde zvláštne, že tomu ľudia nerozumejú. Držím vám palce v ďalšej činnosti a som naďalej vašim fanúšikom. Ešte raz, dík. (máj 2016)

A na záver jeden milý príbeh od Miša Fapša, s názvom *Ako mi Maťko pomáha zbierať podpisy za NIČ*. „Minule som bol s Maťkom v Piešťanoch pri fontáne, Maťko tam pobehoval v slipoch, ja som zbieral podpisy a občas naňho zakričal „Maťo, obleč si tie slipy“, lebo sa chcel brodiť cez fontánu, pravdaže bez slipov :o), ale všetci okolo sa na ňom len smiali. Potom prišla taká 70-ročná babička, že či nevidím ten nápis, že je zákaz kúpania vo fontáne, že tie decká tam zaveľčú špinu a potom sa musia čistiť trysky. Tak sme sa v pohodičke o tom porozprávali, ja som jej slúbil, že Maťkovi očistím nohy vždy, než vstúpi do fontány, a že či rovno nechce aj ona podpísať petíciu. Podpísala :o) Učiteľka biológie.“ Na fotke je malý Maťko – výnimočne nie vo fontáne.

PodĎakovanie

Naša úprimná vďaka patrí všetkým: za neľahkú robotu na infostánkoch; za pomoc pri organizovaní prednášok, výstav, „vlčích“ stretnutí či pri zbere podpisov pod hromadné pripomienky a petície; za podporu pri priamych akciách; ľuďom z bratislavského kmeňa za intenzívnu pomoc pri výjazdoch z východu na západ; Martinovi a Romane za pomoc v tulčíckej centrále; firme Alfa Bio (Lunter) z Banskej Bystrice za podporu nášho letného tábora chutnými sójovými výrobkami; Longitalu za podporu kampane za NIČ; skupine Rozpor za ich benefičné koncerty; za podporu z rôznych iných benefičných akcií; všetkým stromovým darcom, 77-korunáčkarom a všetkým, ktorí nám dali svoje 2 či 3 percentá z dane alebo iné príspevky; za podporu Johnovi Seedovi a Ruth Rosenhek.

A na záver jedno veľké poďakovanie za všetko, čo urobil pre slovenské lesy, posielame tam hore Ládikovi Alcnauerovi, lesníkovi so srdcom a fantastickému Človeku, ktorý tak náhle opustil svojich blízkych, svoje lesy, svoje obrazy... ☹

